

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

第二届 土耳其中国论坛

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU İSTANBUL RAPORU (TASLAK)

2. Türkiye - Çin Forumu “Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler” ana teması ile Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) ve Çin Dışişleri Bakanlığı’na bağlı Çin Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü (CIIS) tarafından 22 Mayıs 2017’de İstanbul’da Wish More Otel’de yapılmıştır.

Toplantı’ya konuşmacı olarak TASAM adına; TASAM Başkan Danışmanı, Prof Dr. Sedat Aybar, (İstanbul Aydın Üniversitesi, Çin Araştırmaları Merkezi Müdürü), Dr. Savaş Biçer (TASAM Başkan Danışmanı, İstanbul Esenyurt Üniversitesi), Prof Dr. Sema Kalaycıoğlu (TASAM), Prof Dr. Nilüfer Narlı, (Bahçeşehir Üniversitesi), CIIS adına Dr. Dong Manyuan (CIIS Başkan Yardımcısı), Dr. Gu Ning (CIIS Araştırmacı), Dr. Wang Zesheng (CIIS Araştırmacı), Dr. Liu Li (CIIS Araştırmacı) ve akademisyenler, iş adamları, medya mensupları, STK temsilcileri katılmışlardır.

Forum’da, “Sektörel ve Finansal Derinleşme”, “Güvenlik ve Savunma Sanayii”, “Yatırım, Ticaret, Altyapı ve Müteahhitlik”, “Kamu Diplomasisi; Yerel Yönetimler, Sivil Toplum, Düşünce Kuruluşları ve Medya”, “Devlet Doğasının Değişimi, Beklenti Yönetimi ve Çok Boyutlu Güvenlik”, “ASEAN Bölgesi, Şangay İşbirliği Örgütü vb ve Asya’da Entegrasyon”, “Enerji, Su ve Gıda Güvenliği”, “Bilim - Teknoloji, Akademi ve Kültür”, “Orta Doğu, Afrika, Güney ve Orta Asya” konuları konuşulmuştur.

Bu çerçevede özetle; iki ülke arasında her alanda işbirliğinin derinleştirilmesi; Türkiye aleyhine gelişen ticaret açığının kapatılması; ticaretin Çin tarafınca kolaylaştırılması; vize konusunda kolaylığın sağlanması; iki ülke halkının birbirini tanınması için turizm, dil, akademisyen ve öğrenci değişimi; kültürel ve sanatsal faaliyetlerin karşılıklı olarak artırılması; “Tek Kuşak - Tek Yol” Projesi’nin hayata geçirilmesi için paydaş ülkelerin birlikte gayret göstermesi; fırsatlar kadar riskleri de öngörerek yapıcı çalışmalar içinde olunması ve bu projede Türkiye’nin öneminin farkındalığı; Türkiye - Çin ilişkilerinin askerî ve güvenlik konuları dâhil olmak üzere her alanda derinleştirilmesi üzerinde durulmuştur.

2. Türkiye - Çin Forumu “Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler” kapsamında konuşmacılar tarafından vurgulanan konular şunlar olmuştur;

1. Türkiye ile Çin’in tarihlerindeki ortak yönler ile her iki ülke derin tarihî geçmişe sahiptir ve insanlığın gelişimine büyük katkı sağlamışlardır. Son yıllarda her iki ülke kalkınma, siyaset, teknoloji ve kültür alanlarında önemli gelişmeler kaydetmişlerdir, iki ülke arasında ortaklık ve işbirliği alanları son derece geniştir.
2. Türkiye, Çin için oldukça önemli bir güzergâh üzerindedir. Türkiye’nin Avrupa - Asya ve Afrika ile olan ticari ilişkileri, Çin açısından oldukça önemlidir. Bu durum yapılacak işbirliğinin kapsamını daha da genişletecektir. Türkiye, enerji açısından da oldukça ciddi bir potansiyele sahiptir.
3. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın son Çin Halk Cumhuriyeti ziyareti olumlu karşılanmıştır. Bu ziyarette çekilen aile fotoğrafı Türk - Çin ilişkileri açısından olumlu, anlamlı ve önemlidir.

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

第二届 土耳其中国论坛

4. Türkiye ve Çin dostluğu kuvvetlenmektedir. İşbirliği için ciddi bir potansiyel ve ortak çıkarlar söz konusudur. Her iki ülke için ulusal ekonomilerini güçlendirmek, sürdürülebilir büyümeyi sağlamak, gündemdeki maddeler olmalıdır. Türkiye'nin 2023-2053 vizyonu çerçevesinde yol alınmalıdır. Türkiye - Çin işbirliği pek çok farklı ve geniş alana hitap edebilir.
5. Global terörist faaliyetler dünyaya zorluk yaşatmaktadır. Saldırlardan korunmak için tek tarafın mücadelesi önleyici olamamaktadır. Bu durum devam ettikçe uluslararası güvenlik tehdit altında olacaktır. Ülkeler kendi içlerinde terörü önlemeye çalışsalar da, sınırları ötesinde fazla etkin olamamaktadırlar. Teröre maruz kalan ülkelerin mücadele konusunda daha çok kaynağa ihtiyacı bulunmaktadır. Yapılan hatalar terör örgütlerinin güçlenmesine sebep olmaktadır. Türkiye ile Çin arasında bu konuda yapılacak işbirlikleri son derece önemlidir. Çin de Türkiye gibi ne bahane ile olursa olsun, hangi siyasi davaya dayanırsa dayansın teröre karşıdır. Türkiye ve Çin uluslararası terörizmin mağdurları olarak birlikte davranmalı ve işbirliği yapmalıdır.
6. Terörizmi önlemek için yapılan işbirlikleri kapsamında ekonomik derinleşme de sağlanabilir, iki ülke arasındaki bilgi paylaşımı artırılabilir. Siber güvenlik konusuna da önem verilmelidir. Düşünce kuruluşları bu konular üzerinde daha fazla bilgi ve düşünce paylaşımı yapmalı, ortak bilgi üretimi için girişimde bulunmalıdırlar.
7. Türkiye ile Çin arasında rekabet değil işbirliği imkanları fazlasıyla bulunmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler açısından bakıldığında Çin, "birlikte yaşama ilkesiyle ilerlemekte", dünya ile ilgili sorunlarda barış ve kalıcı çözümler istemektedir.
8. Türkiye'nin hangi alanlarda Çin ile hangi koordinasyonları sağlayabileceği belirlenmelidir. Çinli firmalar Türkiye'de bazı alanlarda yatırım yapmaktadır. Bu alanlar artırılabilir ve derinleşebilir.
9. Türkiye ile Çin arasında en belirgin sorun alanı dış ticaretteki makasın Çin lehine gittikçe açılmasıdır. Bu durum ekonomik ve ticari ilişkilerin hükümetler düzeyinde mercek altına alınması sonucunu doğurmuştur. Ticaretin kaydında tamamlayıcılıkların belirlenmesi için veri tabanı geliştirilmelidir. Türkiye'nin yaptığı ithalatın ne kadarının Çin'de üretim yapan Türk firmalarından geldiği belirlenmelidir.
10. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Çin ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bunun için de askerî ve kültürel boyut ayrı bir öneme sahiptir.
11. Çin - Sincan arasındaki ilişki Türkiye'de bazı kesimler için önem taşımaktadır. Çin, Sincan bölgesine önemli yatırımlar yapmıştır. Çin'in Sincan bölgesindeki ekonomik atılımların iyi tanıtılması gerekmektedir.
12. Çin ve Türkiye'nin, karşılıklı olarak iki ülkenin sorunlarını inceleyerek yeni bir ekonomi stratejisi belirlemeleri, üçüncü ülkeler için ise alternatif kalkınma modeli geliştirerek bunun uygulanmasında işbirliği yapmaları önem arz etmektedir.

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

第二届 土耳其中国论坛

13. Türkiye ile Çin arasında ticaret kolaylaştırılmalı, vize konusuna çözüm getirilmelidir. Güvensizlik konusu aşılmalıdır. Türk ve Çin para birimlerinin ticaret ve diğer ilişkilerde daha fazla kullanılabilirliği için uygun zemin hazırlanmalıdır.
14. Türkiye' de 9 tane Çin kültür merkezi vardır, bu merkezlerle diyaloglar geliştirilebilir. Türk ve Çin halkı arasında diyalog geliştirilmelidir; projeler üretilmeli, turizm geliştirilmeli, her iki ülke birbirinin dilini öğrenebilmeli, konuşabilmeli, bu çabalar için uygun ortam oluşturulmalıdır.
15. Her iki ülkenin haber kanallarında Batı kaynaklı haberler yerine, ilk kaynaktan doğrudan haberlere yer verilmeli, iki ülke insanının birbirini daha iyi tanıması sağlanmalıdır.
16. İki ülke arasında akademisyen, öğrenci değişimi hızlandırılmalıdır. İki ülke açısından ders kitapları ve öğrencilere her iki ülkenin birbirine nasıl anlatıldığı gözden geçirilmeli, bilgiler güncellenmelidir.
17. İki ülke arasında kültür, sanat ve turizm çalışmaları artırılmalı, halkların birbirini daha iyi tanıması sağlanmalıdır.
18. "Tek Kuşak - Tek Yol" Projesi, birçok ülkeye umut olmaya devam etmektedir. Bu proje, bölgede üzerinden geçtiği şehirleri güncelleyecek, modernleştirecek ve akıllı şehirler hâline getirecek, çevreye dostane birtakım yatırımlar da sağlayacaktır. Proje şehirler, yeni hava limanları, hızlı trenler ve deniz taşımacılığını yükseltecek bir proje olarak önemlidir. Bu bir kalkınma projesidir. "Tek Kuşak- Tek Yol" projesinde anahtar ortak olan Türkiye'ye de çok fazla getiri sağlayacaktır.
19. "Tek Kuşak - Tek Yol" Projesi'nde Türkiye özellikle Batı Bloğunda yer alan bir ülke olması nedeniyle Çin için oldukça önemli bir partnerdir. İran, Pakistan gibi ülkeler proje için Türkiye'nin Batı kampının üyesi olmak üzerinden sağlayabileceği türden bir kaldırıca sahip değillerdir. "Tek Kuşak- Tek Yol", fırsatlar kadar risk de barındıran bir projedir. Bunlar arasında risk kaynağı olan Kıbrıs sorunu için de yeni bir umut olabilir.
20. Proje'nin, Asya - Avrupa için heyecan verici bir proje olmasıyla birlikte birçok farklı ülkede, farklı hukuki, iktisadi, sosyo-kültürel ve siyasi yapıları kapsamı; bu alanlara yönelik çalışmayı, ortak bir dil geliştirilmeyi gerektirmektedir. Proje'nin büyüklüğü ve birçok ülkeyi kapsamı finans ve kaynak konusunu ön plana taşımaktadır. Çin'in uzun vadede tek başına kaynak ayırması zor olabileceğinden, finansman konusunda proje ortaklarının da katkıda bulunması gerekebilir. Bu konular etrafında nasıl bir finansal yapı içinde, hangi hukuki yapı içinde çözümler üretilmesi gerektiği ve bu uygulamaların hangi kurumsal yapı ve sorumluluk alanları içinde çözümleneceği üzerinde çalışılmalıdır.
21. 3. Türkiye - Çin Forumu'nun, 2018 Mayıs ayında Pekin'de düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

22 Mayıs 2017, İstanbul